

Prifysgol Abertawe

Nodyn Arweiniad Rheoli Gwastraff WMGN17

- Cyfarpar Trydanol ac Electronig Gwastraff (WEEE)
- Cyfarpar Electronig a Thrydanol Gwastraff Bach (sWEEE)
- Cyfarpar Trydanol ac Electronig Gwastraff (WEEE) Amrywiol

Awdur:	Ben Harris (Swyddog Cynaliadwyedd)
Cymeradwywyd gan:	Teifion Maddocks (Arweinydd Cynaliadwyedd)
Dyddiad creu:	09/11/2018
Dyddiad y fersiwn:	26/06/2026

Nodyn Arweiniad Rheoli Gwastraff WMGN17: Cyfarpar Trydanol ac Electronig Gwastraff (WEEE) a Chyfarpar Trydanol Electronig Gwastraff Bach (sWEEE) a WEEE Amrywiol	
Lleoliad Cynhyrchu	Ar draws Cyfadrannau/Gwasanaethau Proffesiynol
Côd Gwastraff Ewropeaidd (EWC)	20-01-35* & 20-01-36 / 20-01-23*/ 16-02-13* a 16-02-14/
Teip	Peryglus / Gwastraff a reolir
Dull gwaredu	Wedi'i wahanu ar gyfer ailgylchu arbenigol
Math o fin/bag	Casgliad Contractwr
Diffiniadau:	
Côd Gwastraff Ewropeaidd (EWC) 20 01 35* offer trydanol ac electronig wedi'i daflu heblaw'r rhai hynny a grybwyllir yn 20 01 21 a 20 01 23 sy'n cynnwys cydrannau peryglus	
Côd Gwastraff Ewropeaidd (EWC) 20 01 36 offer trydanol ac electronig wedi'i daflu heblaw'r rhai hynny a grybwyllir yn 20 01 21, 20 01 23 a 20 01 35	
Côd Gwastraff Ewropeaidd (EWC) 29 01 23* offer wedi'i daflu sy'n cynnwys clorofflorocarbonau (e.e., oergelloedd a rhewgelloedd hŷn)	
CÔD GWASTRAFF EWROPEAIDD (EWC*16 02 13*: offer wedi'i daflu sy'n cynnwys cydrannau peryglus heblaw'r rhai hynny a grybwyllir yn 16 02 09 i 16 02 12 (WEEE masnachol/diwydiannol)	
Côd Gwastraff Ewropeaidd (EWC) 16 02 14 offer wedi'i daflu heblaw'r rhai hynny a grybwyllir yn 16 02 09 i 16 02 13 (WEEE masnachol/diwydiannol)	
WEEE – Unrhyw offer electronig a thrydanol gwastraff gydag unrhyw ddimensiwn allanol o fwy na 50cm. Er enghraifft, oergelloedd, rhewgelloedd, monitorau cyfrifiadurol mawr etc.	
sWEEE – Unrhyw eitem WEEE gyda phlwg, batri neu gebl sy'n mesur 50cm neu lai ar bob ochr. Er enghraifft, gliniaduron, ffonau, tegelli, sychwyr gwallt, tostwyr, dyfeisiau meddygol, goleuadau neu offer pŵer diangen.	
Gofynion Dyletswydd Gofal:	
O 6 Ebrill 2026 ymlaen mae'n ofyniad cyfreithiol gwahanu WEEE oddi wrth wastraff cyffredinol a deunyddiau ailgylchadwy eraill i'w hailgylchu ymhellach.	
Rhaid edrych yn gyntaf i atgyweirio neu aildddefnyddio unrhyw eitemau trydanol diangen (lle bo'n berthnasol).Dim ond lle nad yw atgyweirio ac aildddefnyddio'n bosibl y dylid eu hailgylchu a'u cadw ar wahân i ffrydiau gwastraff eraill.	

Dylai unrhyw fusnes neu gorff cyhoeddus sy'n cynhyrchu gwastraff ddefnyddio'r hierarchaeth gwastraff ar gyfer pob ffrwd er mwyn lleihau swm y gwastraff a anfonir i'w waredu. Yn ymarferol, mae hyn yn golygu sicrhau bod yr holl wastraff yn cael ei wahanu yn y tarddle ac yn cael ei waredu drwy'r ffrwd wastraff gywir. Felly, ni ddylid anfon gwastraff i'r safle gwastraff dinesig oni bai mai dyma'r dewis olaf.

Mae'r Brifysgol wedi ymrwymo i ddidoli ei gwastraff cyn ei waredu a chanolbwyntio ar ddidoli'r ffrydiau ailgylchu allweddol: caniau, papur, plastigau, bwyd a gwydr. Mae gwahanu deunyddiau'n gywir yn eu tarddle'n gwella ansawdd y cynnyrch ailgylchu a hefyd yn glynu wrth Reoliadau Gwastraff (Cymru a Lloegr) 2011 a Rheoliadau Gofynion Gwahanu Gwastraff (Cymru) 2023. Mae'r Rheoliadau yn nodi bod yn rhaid casglu deunyddiau fel papur, metel, plastig a gwydr ar wahân os oes angen annog ailgylchu'r deunydd mewn modd o safon.

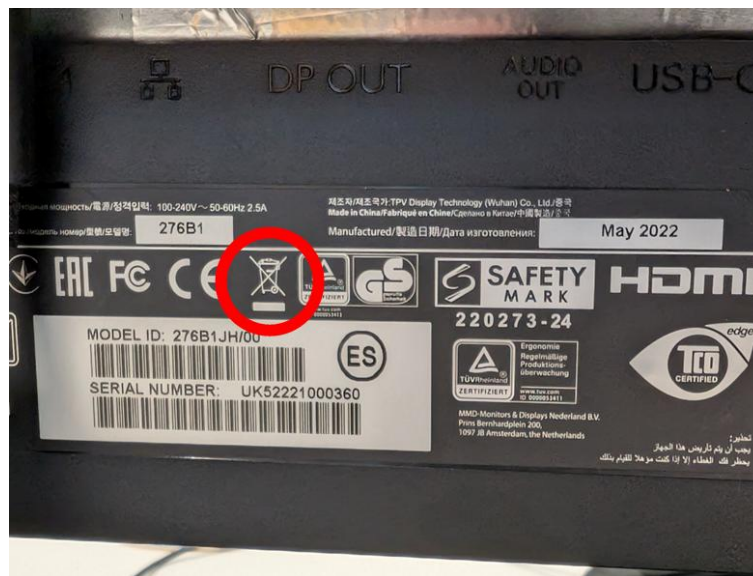
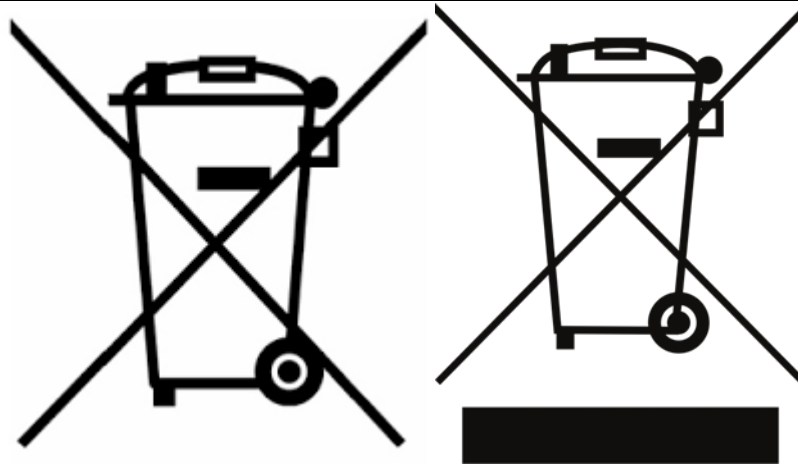
Mae llawer o gydrannau WEEE wedi'u dosbarthu fel rhai peryglus, ac felly mae'n ofyniad cyfreithiol i'r gwastraff gael ei wahanu oddi wrth bob gwastraff arall, fel sy'n ofynnol gan Reoliadau Gwastraff Peryglus (Lloegr a Chymru) 2005.

Pan fydd offer trydanol ac electronig yn cyrraedd diwedd ei oes ddefnyddiadwy, mae'n dod yn wastraff a rhaid ei waredu'n gywir yn unol â Rheoliadau WEEE 2013. Mae gan y Brifysgol gcontractwr penodedig sy'n casglu gwastraff WEEE y Brifysgol, mae hyn yn cynnwys nwyddau gwyn a WEEE TG. Ar gyfer WEEE TG (dyfeisiau storio data) mae'r contractwr yn sicrhau gwasanaeth dinistrio data diogel. Bydd gyriannau caled sy'n methu'r broses dileu data, neu sy'n llai na 160GB, yn cael eu dinistrio ar y safle gan y contractwr gan ddefnyddio malwr disg wedi'i gymeradwyo gan ADISA a DIPCOG. Bydd pob ffon USB y Brifysgol yn cael ei dinistrio'n gorfforol ar safle'r contractwr gwastraff gan ddefnyddio peiriant malu sydd wedi'i gymeradwyo gan ADISA a DIPCOG. Bydd pob marc diogelwch a chyfeiriad at Brifysgol Abertawe yn cael eu tynnu oddi ar offer cyn ei ail-farchnata.

Mae llawer o wastraff WEEE y Brifysgol yn cael ei brosesu i'w aildddefnyddio, fodd bynnag mae unrhyw offer y bernir ei fod y tu hwnt i atgyweirio economaidd yn destun prawf ymarferoldeb ac yn cael ei brosesu i'w ailgylchu.

Enghreifftiau o WEEE a sWEEE:

Yn aml, gellir adnabod WEEE/sWEEE trwy'r logos biniau olwyn sydd â chroes ar yr offer, y teclyn neu'r ffitiad:

Enghraifft o label WEEE/sWEEE:

WEEE:

Mewn Prifysgol, mae WEEE fel arfer yn cyfeirio at unrhyw eitem drydanol gyda phlwg, batri, neu gebl gydag unrhyw ddimensiwn allanol o fwy na 50cm.

Fel enghraifft, bydd contractwr WEEE penodedig y Brifysgol yn casglu'r canlynol, ond nid yw'n gyfyngedig i;

- Bob nwydd gwyn / offer domestig arall
- Cyfarpar clyweled
- Sgrin arddangos ddigidol fawr
- Argraffyddion/copïwyr
- Cyfarpar gwyddonol/gweithdy wedi'i ddadlygru – GCMS, HPLC, NMR, turniau etc.

sWEEE:

Mewn Prifysgol, mae WEEE fel arfer yn cyfeirio at unrhyw eitem drydanol â phlwg, batri, neu gebl sy'n mesur 50cm neu lai ar ei ochr hiraf.

Mae enghreifftiau cyffredin a geir ar draws campysau yn cynnwys:

- **Perifferolion TG a Symudol:** Gliniaduron, tabledi, ffonau clyfar, bysellfyrddau, llygod, ffyn USB, camerâu gwe, a gyriannau caled allanol.
- **Cebiau a Phŵer:** Gwefrwyrr (ffôn/gliniadur), cebiau estyniad, addaswyr aml-soced, a banciau pŵer.
- **Cyfarpar Cegin a Swyddfa:** Tegelli, tostwyr, cymysgwyr, peiriannau coffi, ffannau desg, a chyfrifianellau.
- **Gofal Personol (preswylfeydd):** Brwsys dannedd trydan, sychwyr gwallt, sythwyr gwallt, ac eillwyr trydan.
- **Y Cyfryngau ac Adloniant:** Camerâu digidol, chwaraewyr MP3, clustffonau, seinyddion Bluetooth, a chonsolau gemau llaw.
- **Dyfeisiau Adeiladu a Diogelwch:** Synwryddion mwg, thermostatau, mesuryddion clyfar, a lampau neu fflachlampau LED bach.
- **Categori Gorfodol Newydd:** Fêps a sigarêts electronig
- **Labordy/Gweithdy:** argraffwyr 3D, offer llaw, cofnodwyr data, microsgopau, larymau nwy personol, offeryniaeth (e.e. FTIR)
- **Gwaith maes:** Dronau a rheolyddion, radios symudol,
- **Batris:** Alcaliaidd AA, AAA, ac ati

Atodiad 5 [Casglu Deunyddiau Gwastraff ar Wahân ar gyfer Ailgylchu:](#) Mae [Côd Ymarfer i Gymru](#) yn rhoi nifer o enghreifftiau o sWEEE (nid yw'r rhestr hon yn gynhwysfawr)

Os oes angen cyngor arnoch, anfonwch e-bost at estates-waste@abertawe.ac.uk

Diogelwch Tân:

Rhaid trin eitemau sy'n cynnwys **batris lithiwm-ion** (fel sigarêts electronig, ffonau clyfar, a banciau pŵer) gyda gofal ychwanegol a'u rhoi mewn biniau arbenigol sy'n ddiogel rhag tân, gan eu bod yn peri risg tân sylweddol os cânt eu malu.

Os oes gennych fatris lithiwm-ion i'w gwaredu, e-bostiwch estates-waste@abertawe.ac.uk am gyngor.

Cyfarwyddiadau Gwaredu (gweler Atodiad 2 am siart llif):

WEEE/sWEEE TG a gyhoeddwyd gan y Brifysgol

Mae eitemau trydanol TG a gyhoeddwyd gan y Brifysgol yn cynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i):

- Gliniaduron
- Cyfrifiaduron pen desg
- Monitorau
- Tabledi / Llyfrau nodiadau digidol
- Ffonau symudol
- Perifferolion gan gynnwys bysellfyrddau, llygod, cebiau pŵer, clustffonau, gwe-gamerâu etc.
- Offer sain/gweledol (AV)
- Dyfeisiau storio gan gynnwys allweddi cof bach USB, blychau NAS, gyriannau allanol etc.

Os oes gennych unrhyw offer TG a roddwyd i'r Brifysgol sydd naill ai:

- Wedi'i ddifrodi,
- Wedi torri,
- Dim angen mwyach,
- Ddim yn addas at y diben mwyach,

Gofynnwch am gasglu'r eitemau uchod drwy'r Ganolfan Wasanaethau, TG a Digidol, Caledwedd, Dileu Caledwedd:

Dileu Caledwedd - Canolfan Wasanaeth

Yna bydd cyfarpar yn cael ei gasglu gan gydweithwyr y Gwasanaethau Digidol, a fydd yn asesu'r eitemau gyda'r nod o'u hatgyweirio/aildddefnyddio/ailgyhoeddi.

Bydd unrhyw eitemau na ellir eu haildddefnyddio/eu hatgyweirio yn cael eu hailgylchu drwy gcontractwr gwastraff *Soft FM* y Brifysgol.

Nid oes gofyniad i atodi ffurflen gwaredu WEEE/sWEEE ar gyfer cyfarpar trydanol a gyhoeddwyd gan y Brifysgol a godwyd drwy'r Ganolfan Wasanaeth.

WEEE/sWEEE cyffredinol:

Os yw'r eitem o WEEE/sWEEE mewn cyflwr gweithio da, yna fel blaenoriaeth gyntaf, dylid cynnig yr eitemau i staff neu eu rhestru ar blatfform ailddefnyddio'r Brifysgol Warp It:

Ailddefnyddio, Rhoi a Chasglu Dodrefn a Chyfarpar

Dim ond ar ôl i Warp It gael ei ddefnyddio i gael gwared ar eitemau a'u hailgylchu y dylid eu hystyried.

I gael gwared ar WEEE/sWEEE, codwch orchymyn gwaith drwy'r porth [Desg Gymorth](#) .

Wrth gyflwyno'r archeb gwaith, atodwch gopi o'r **Ffurflen Gwaredu WEEE/sWEEE** wedi'i chwblhau (Atodiad 1).

Ni ellir casglu eitemau oni bai bod ffurflen gwaredu WEEE/sWEEE wedi'i hatodi i'r archeb waith.

Os oes gennych lawer o gyfarpar i'w gasglu, archebwch gawell WEEE cyn gofyn am waredu, dim ond 50% o'r cewyll y dylid eu llenwi oherwydd cyfyngiadau pwysau ac am resymau lechyd a Diogelwch.

Wrth aros am gasgliad, dylid storio WEEE/sWEEE mewn lleoliad diogel a dan do, a'i ddatgysylltu o'r cyflenwadau pŵer. Ni ellir gosod WEEE/sWEEE mewn lleoliad allanol i baratoi ar gyfer casglu.

Os oes angen casglu cyfarpar oereiddio, dilynwch y canllawiau isod;

- Ar gyfer storio cyn casglu, rhaid i oergelloedd fod yn wag ac yn lân.
- **Peidiwch â dadnwyo oergelloedd gan y bydd y contractwr arbenigol yn gwneud hyn o dan amodau rheoledig.**

Labordy WEEE/sWEEE:

Os oes gennych ddarn o gyfarpar labordy/gweithdy arbenigol nad oes ei angen mwyach, yna cyn ystyried gwaredu dylech restru'r cyfarpar ar blatfform *UniGreenScheme* sy'n anelu at ailddefnyddio offer arbenigol trwy ei ailwerthu:

[Gweithdrefn Tynnu ac Ailwerthu Offer Labordy a Pheirianeg Arbenigol](#)

Dim ond ar ôl i *UniGreenScheme* gael ei ddefnyddio i gael gwared ar eitemau a'u hailgylchu y dylid eu hystyried.

RHAID dadhalogi pob WEEE/sWEEE labordy a gweithdy gan ddefnyddio cyfrwng glanhau (e.e. Virkon, cannydd, 70% ethanol etc.) yn briodol ar gyfer yr halogiad cyn y gellir casglu.

Mae ffurflen ddiheintio ar gael: [Ffurflen Ddiheintio](#)

Cysylltwch â'ch Arweinydd lechyd a Diogelwch / Swyddog Amgylchedd Lleol i gael copi o'r SOP **Amrywiad a Diheintio Gofod a Chyfarpar Labordai a Gweithdai**.

Batris:

I gael gwared ar fatris yn ddiogel, cyfeiriwch at [WMGN15 - Batris](#)

Peidiwch â gwaredu batris mewn gwastraff cyffredinol nac ailgylchu gan fod hyn yn peri risg tân sylweddol.

Fêps ac e-sigaréts:

Mae biniau gwaredu fepio pwrpasol wedi'u lleoli yn y lleoliadau canlynol:

Campws Singleton – Y tu allan i breswylfeydd Preseli
Campws y Bae – cwrt preswylfeydd myfyrwyr UPP

Unwaith y byddant yn llawn, cânt eu casglu a'u hailgylchu trwy ein contractwr gwastraff *Soft FM*

Batris Lithiwm-Ion:

Ar gyfer storio a gwaredu batris Lithiwm (Li-ion / LiPo) yn ddiogel, cyfeiriwch at y [Weithdrefn Gweithredu Diogel:Storio a Gwaredu Batris Lithiwm.](#)

Allfeydd Masnachol y Brifysgol (Costcutter / Tesco):

*'Rhaid i fanwerthwyr dderbyn sWEEE ar sail un-i-un pan fydd cwsmer yn prynu eitem newydd sy'n cyflawni'r un swyddogaeth. Mae hyn yn berthnasol waeth beth fo'r brand neu ble y prynwyd yr hen eitem. Os yw'r eitem ddeuol-ddefnydd yn fach iawn (llai na 25cm ar yr ochr hiraf) yna gellir gollwng eitemau deuol-ddefnydd heb brynu.'*¹

Cost Gwaredu

Mae cost gwaredu gwastraff yn cael ei chynnwys yn narpariaeth gwasanaeth rheoli gwastraff y Brifysgol; o ganlyniad, nid oes cost uniongyrchol i unigolion/cyfadrannau/Unedau Gwasanaethau Proffesiynol. Fodd bynnag, gall unigolion leihau costau a chyfrannu at darged y Brifysgol i gyflawni cyfradd o 75% o ran dargyfeirio gwastraff o safleoedd Troi Gwastraff yn Ynni neu safleoedd tirlenwi erbyn 2031, gan ddefnyddio'r llif gwastraff cyffredinol dim ond pan fo angen.

Labelu a Ffurflenni

Gweler isod

Am ganllawiau pellach a disgrifiad o ddull dinistrio diogel y contractwr e-bostiwch estates-waste@abertawe.ac.uk

¹ <https://businessofrecycling.wales.wrap.ngo/recycling-guide/all-workplaces/guidance-for-the-collection-of-sweee/storage-collection-and-or-drop-off-of-your-sweee>

WMGN17 Atodiad 1:FFURFLEN GWAREDU WEEE/WEEE

CYSWLLT A LLEOLIAD CASGLU	
Cyfadran/Gwasanaethau Proffesiynol:	
Campws:	
Adeilad:	
Enw'r cyswllt:	
Llawr:	
Rhif yr ystafell / lleoliad:	
Rhif Ffôn.:	
E-bost:	
A ystyriwyd ailddefnyddio cyn gwaredu?e.e. wedi'i restru ar blatfformau perthnasol (Warp It / UniGreenScheme) cyn ei waredu?(lle bo'n berthnasol)	☐ /X/ Dd/B

Math o WEEE/sWEEE	Nifer	Manylion y Cyfarpar (gan gynnwys gwneuthuriad, model, dimensiynau a phwysau os ar gael)
Gliniaduron:		
Systemau pen desg (gan gynnwys Bysellfwrdd/Llygoden):		
Systemau Mac (gan gynnwys Bysellfwrdd/Llygoden):		
Systemau Mac (anghyflawn):		
Monitorau 14" a 15": Nodwch TFT neu CRT		
Monitorau 17": Nodwch TFT neu CRT		
Monitorau 19" a 20" a 21": Nodwch TFT neu CRT		
Peiriannau argraffu (maint pen desg) (yn cynnwys peiriannau ffacs)		
Peiriannau argraffu (mawr yn sefyll ar y llawr): (yn cynnwys plotwyr)		
Gweinyddwyr:		
Cypryddau data/raciau gweinydd:		
Cyflenwadau Pŵer Di-dor		
Nwyddau Gwyn: Cofiwch gynnwys maint yr oergell/rhewgell, h.y. o dan ddesg neu un diwydiannol mawr. [Gwnewch yn siŵr bod yr holl eitemau wedi'u diheintio yn ôl yr angen gyda'r ffurflenni ynghlwm]		

Arall: (yn cynnwys unrhyw beth gyda phlyg, cebl neu fatri!)		
---	--	--

MANYLION CASGLU	
A yw'r offer wedi'i ddatgysylltu?	☐ Ydy ☐ Nac ydy ☐ Dd/B
Oes angen cawell arnoch chi ar gyfer y WEEE/sWEEE?	☐ Oes ☐ Nac oes ☐ Amherthnasol
A yw'r nwyddau mewn bocsys, yn rhydd neu ar baledi?	☐ Mewn bocs ☐ Rhydd ☐ Ar baledi
Ar gyfer nwyddau ar baledi, a ydyn nhw wedi'u strapio/yn ddiogel?	☐ Ydyn ☐ Nac ydyn
A oes unrhyw eitemau sydd angen darn arbennig o offer i'w codi neu sydd angen mwy nag un person? (e.e. tryc paled) Rhowch fanylion.	

Rhowch wybodaeth bellach a allai fod yn berthnasol yn y blwch isod.

WMGN17 Atodiad 2: Siart Llif Gwaredu

Disposal of Electronic & Electrical Equipment Flowchart

